ప్రతిబింబం

తండ్రిలేని లోటు కనిపించకుండా ప్రాణానికి ప్రాణంగా పెంచి పెద్ద చేసిన కుమారుడు పెళ్ళి చేసుకుని కన్నుల పండువగా కాపురం చేస్తుంటే ఆ మాతృమూర్తి మురిసిపోయింది. కానీ, క్రమంగా మానసిక అస్వస్థతకు లోనైంది.

"అసంభవం డాక్టర్, అసంభవం. మా అమ్మగారు మానసికంగా అప్‌సెట్ అయ్యారంటే నేను ఒప్పుకోలేను. ఇన్నేళ్ళకు అమ్మ మళ్ళీ సంతోషంగా, సుఖంగా ఉంటున్నది ఇప్పుడే డాక్టర్. ఆవిడకు ఇప్పుడు మనశ్శాంతి కరువయిందంటే నన్నెలా నమ్మమంటారు" ఉద్విగ్నతతో ఊగిపోతున్నాడు నరేంద్ర.

"మిస్టర్ నరేంద్రా! కామ్ యువర్ సెల్ఫ్. ఆవేశం తెచ్చుకున్నంత మాత్రాన మన సమస్యలు పరిష్కారమైపోతే, ఆవేశం ఈ ప్రపంచాన్ని రాజ్యమేలేది. నా మాట విని ప్రస్తుతానికీ విషయాన్ని మరచిపొండి. నో మోర్ డిస్కషన్స్ ఆన్ మై ఫైండింగ్స్. సైకియాట్రిస్ట్ దగ్గరికి మీ అమ్మగారిని తీసికెళ్ళడం తప్ప వేరే మార్గం లేదన్నదే నా సలహా. అంతమాత్రానికి ఉద్రేకపడితే ఎలా?"

"చూడండి సుమనగారూ, మిస్టర్ నరేంద్ర చాలా ఆవేశంలో ఉన్నారు. ప్రస్తుతం మీరిద్దరూ ఇంటికి వెళ్ళండి. సాయంత్రం నేనటువచ్చి మీ అత్తగారిని చూస్తాను. ఈలోపల గనుక మళ్ళీ ఫిట్స్ వస్తే నేనిచ్చిన ట్రాంక్విలైజర్ వేయండి. వెంటనే నిద్ర వస్తుంది. ఓ.కే!" ఇక మీరు వెళ్ళొచ్చు అన్నట్లు డాక్టర్ యతీంద్ర లేచి నిలబడ్డాడు. నరేంద్ర నెమ్మదిగా లేచి సుమన వెంటరాగా డిస్పెన్సరీ నుంచి బయటకి నడిచాడు.

పరధ్యానంగా స్టీరింగ్ తిప్పుతూ, అన్యమనస్కంగా డ్రైవ్ చేస్తున్న భర్తని చూస్తే సుమనకి జాలి కలిగింది.

"ఏమండీ" అంది సుమన సున్నితంగా భర్త భుజాన్ని తాకుతూ. కుడి చేతిలోని సిగరెట్ కారు కిటికీలోంచి గిరాటు వేసి, "సుమా" అంటూ భార్య వేపు తిరిగాడు నరేంద్ర.

అతని ముఖంలో అంతులేని ఆవేదన.

"ఏమిటండీ, మరీ చిన్న పిల్లాడిలాగా!" సముదాయింపుగా అంది సుమన.

"కాదు సుమనా నీకు తెలీదు, అమ్మ ఎంత దుఃఖాన్ని అనుభవించిందో! పెళ్ళయ్యేవరకు ఏం సుఖపడిందో కానీ.. ఈ దురదృష్టవంతుడు ఆమె కడుపులో పడ్డాక..."

"ఇప్పుడవన్నీ ఎందుకండీ."

"ఉష్. నన్నాపకు. నువ్వు కాదన్నంతమాత్రాన నేను దురదృష్టవంతుణ్ణి కాకపోతానా. నేనామె కడుపులో పడినప్పటినుంచి ఆమెకు కష్టాలే. నేను తీరా ఈ ప్రపంచంలోకి అడుగు పెట్టకముందే, ప్రపంచం నుంచి సెలవు పుచ్చుకున్నాడు నాకు జన్మనిచ్చిన తండ్రి. తల్లీ, తండ్రీ తానై సాకింది నన్ను మా అమ్మ. ప్రేమంటే ఏవిటో ఉగ్గుపాలతో కలిపి పట్టింది. మంచితనమంటే ఏవిటో ఆమెని చూసి నేర్చుకున్నాను. ఓర్పు, నేర్పుల రూపాన్ని అమ్మలో చూశాను. తన రక్తమాంసాలని నా కోసం వెచ్చించింది. నే పుట్టిన నాటికి పదిహేడేళ్ళయినా నిండని నా కన్నతల్లి నా కోసమే తన నిండు జీవితాన్ని పండించింది. మగదిక్కు లేక అన్ని కష్టాలు భరించిన ఆనాడు కూడా ఆమెలో ఇంతటి మనో ఖేదాన్ని ఎరుగను. కష్టాలన్నీ గట్టెక్కి నన్నో ప్రయోజకుణ్ణి, ఇంటివాణ్ణి చేసి ఆనందంగా, నిశ్చింతగా గడపవలసిన ఈ సమయంలో అమ్మకి మనశ్శాంతి కరువయిందా? మానసిక సంక్షోభంలో కొట్టుమిట్టాడుతూందా? ఎలా నమ్మను సుమనా... ఎలా నమ్మను. ఏ విధంగా, మరే విధంగా ఆమెకు మనశ్శాంతినివ్వగలను?" బాధగా స్టీరింగ్ వీల్ మీద తల రుద్దుకుంటున్న భర్తని చూసి చలించిపోయింది సుమన.

"చూడండి! కష్టాలు వచ్చినప్పుడే మనిషి నిలదొక్కుకోవాలి. డాక్టర్‌గారు అనుమానించినంతమాత్రాన అత్తగారికి మానసిక వ్యాధి అని ఎందుకనుకోవాలి? బహుశా ఆయనే పొరపాటు పడి ఉండొచ్చు. దేనికైనా యతీంద్రగారి సూచన మేరకు సైకియాట్రిస్ట్‌ని సంప్రతించడం మంచిదనే నా అభిప్రాయం కూడా."

"నిజమే. కానీ, అమ్మని సైకియాట్రిస్ట్ దగ్గరికి తీసికెళ్ళడం నాకెందుకో నేరం చేసినంత గిల్టీగా ఉంది సుమా."

"అదే! అదే నే వద్దన్నది. రోగ నిర్ణయం కాందే చికిత్స చేయలేం కదా. ఏమో ఎవరు చూడొచ్చారు. అసలామెకు ఏ జబ్బూ లేకపోవచ్చు. ఏమంటారు?" సుమన ధైర్య వచనాలతో నరేంద్ర కొంత ఊరట చెందాడు.

మంచం దగ్గరికి వచ్చిన సుమన, అత్తగారు నిద్రపోతుండడం గమనించి నెమ్మదిగా బెడ్‌రూం నుంచి బయటికి వచ్చి వరండాలో ఉన్న కుర్చీలో కూచుంది. సుమన బలవంతం మీద నరేంద్ర కాసింత అన్నం తిని అప్పుడే అలా పడుకున్నాడు. అత్తగారు నిద్రలేచాక పాలు ఇవ్వాలని సుమన అలాగే కుర్చీలో

చిత్రాలు: నర్సిం

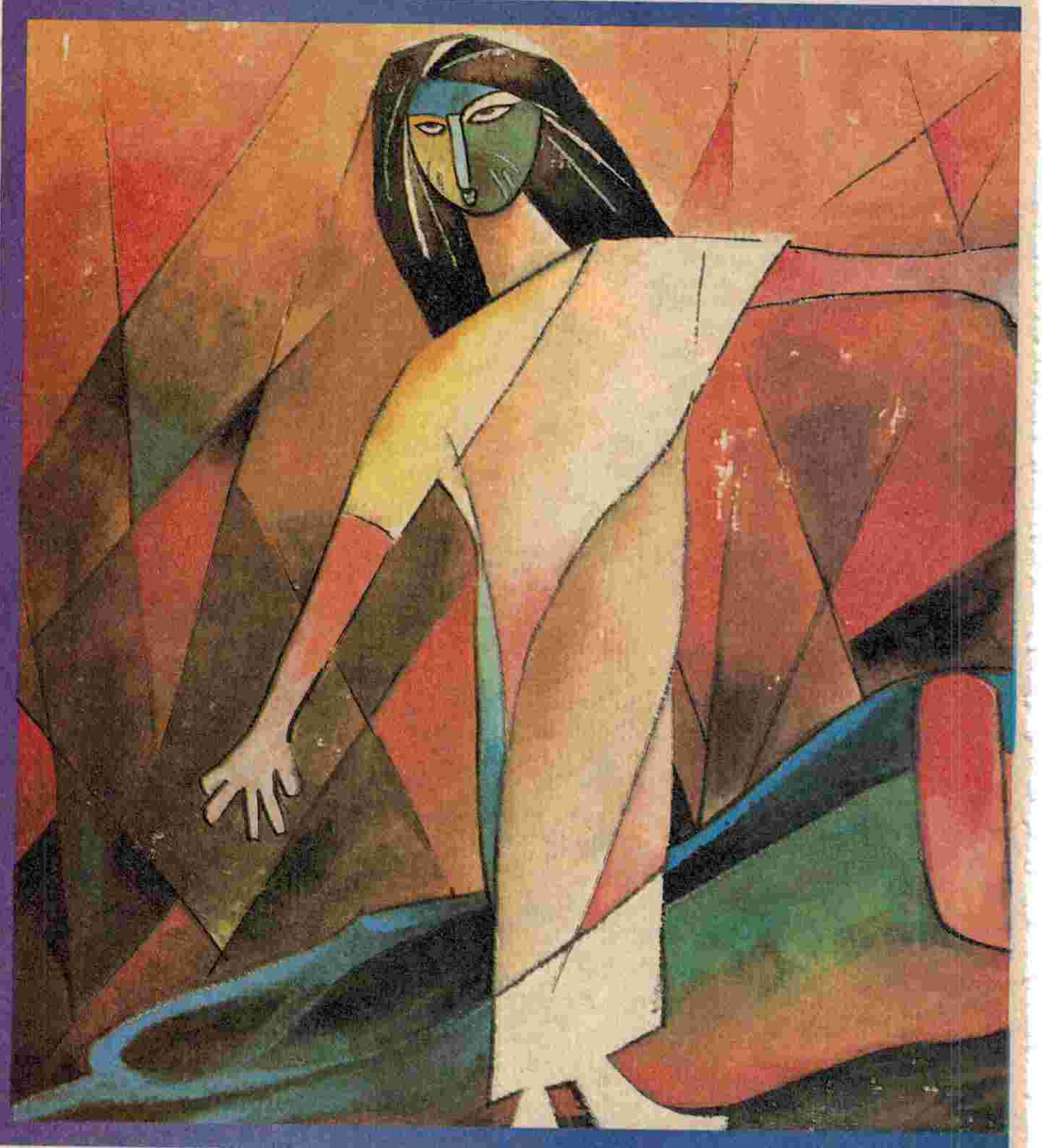

కూచుంది. సుమన మనసులో డాక్టర్ చెప్పిన మాటలే పదే పదే వినిపించసాగాయ్. 'మీ అత్తగారికి మనసులో ఏదో చెప్పరాని బాధ, కల్లోలం ఉందమ్మా. ఆ బాధ నివారణ జరిగితే తప్ప ఆమెకి ఫిట్స్ రావటం తగ్గదు. ఇలా ఫిట్స్ వస్తుంటే క్రమేణా పిచ్చి కూడా వచ్చే ప్రమాదం ఉంది. మీవారికీ విషయం ఇప్పుడే చెప్పకండి. అందుకే ఆమెను వెంటనే సైకియాట్రిస్ట్ దగ్గరికి తీసికెళ్ళడం చాలా అవసరం...'

అత్తగారి ప్రవర్తన మొదటినుంచి గుర్తు చేసుకోసాగింది సుమన. మొట్ట మొదటగా ఫిట్స్ రావడం ఎప్పుడో, ఎందుకొచ్చిందో చెప్పమని డాక్టర్ యతీంద్ర పదే పదే అడిగారు. కానీ, సుమన అప్పట్లో అంత ఆలోచించలేకపోయింది. కానీ, ఇప్పుడిలా విశ్రాంతిగా కూచుంటే ఆమెకు గతం, గతంలో శాంతమ్మగారి ప్రవర్తన సినిమారీళ్ళలాగ తిరగసాగింది.

* * *

పెళ్ళిచూపులనాడు శాంతమ్మగారిని చూసి ఆమె నరేంద్ర అక్కగారేమో అనుకుంది సుమన. ఆమే తనకి కాబోయే అత్తగారని తెలిసి విస్తుపోయింది. అత్తగారి తలపై అక్కడక్కడ నెరసిన వెంట్రుకలకి రంగువేసి ఆవిడ వయసు ముప్పయ్ ఏళ్ళంటే ఎవరైనా ఇట్టే నమ్మేస్తారు. చక్కటి పొడవు, పసిమి వర్ణపు పల్చటి శరీరం - ఎంత చక్కటిది సుమన అత్తగారు అని అందరూ అనుకున్నారు తన పెళ్ళినాడు.

నరేంద్ర తల్లిలా పొడవుగా ఉన్నా రంగు మాత్రం చామనచాయ. తల్లి పోలికలు కూడా అట్టే లేవు అతగాడిలో. అందుకు కారణం తర్వాత తెలిసింది సుమనకి నరేంద్ర అచ్చు తండ్రి పోలికని. నరేంద్ర కడుపులో ఉన్నప్పుడు నరేంద్ర తల్లితండ్రులు తీయించుకున్న ఫోటో చూసి సుమన మరింత ఆశ్చర్యపోయింది. నరేంద్ర ఇప్పుడెలా ఉన్నాడో, అచ్చు అలాగే ఉన్నారు ఆ ఫోటోలోని నరేంద్ర నాన్నగారు.

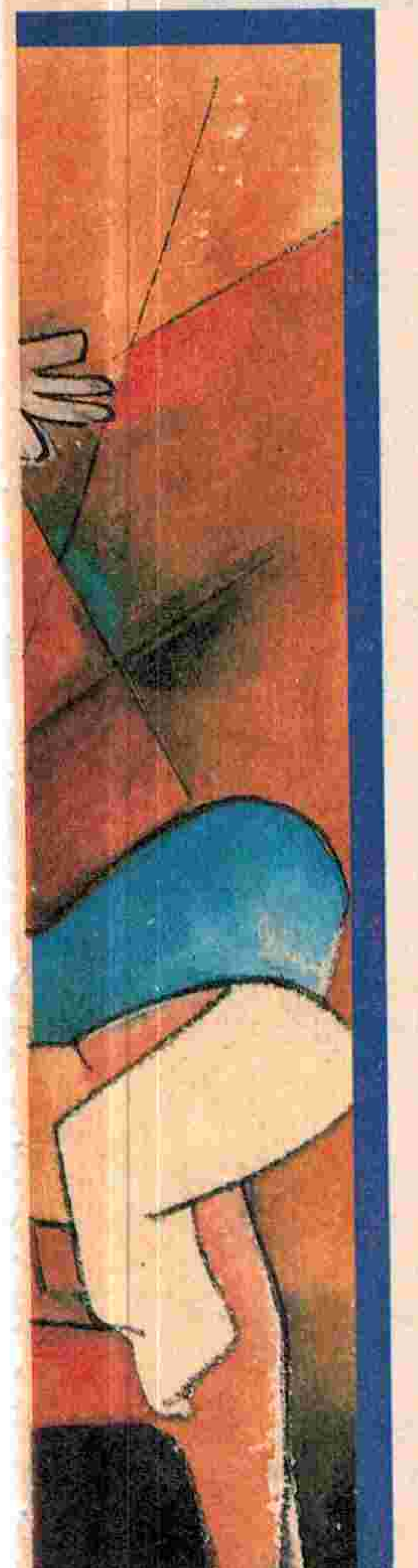

పెళ్ళి మూడ్రోజులు నరేంద్రతో పాటు శాంతమ్మగారు కూడా సుమనని ఒక్క నిమిషం వదలకుండా అపురూపంగా చూసుకుంది. 'నా కోడలికి నేనే జడవేస్తాను. నేనే ముస్తాబు చేస్తాను' అంటూ రకరకాల అలంకారాలు చేసి, అందాల బరణి నా కోడలంటూ అందరితో చెబుతూ ఆనందించింది. సుమన ఫైనల్ ఇయర్ బియ్యేలో ఉండడంతో కోడల్ని వెంటనే కాపురానికి తీసికెళ్ళడం వీలుపడలేదు శాంతమ్మగారికి. పక్క ఊరే అవడం చేత అప్పుడప్పుడూ వచ్చి కోడల్ని చూసి వెళ్ళేవారు శాంతమ్మగారు. 'పాడు పరీక్షలు అయిపోయే దెన్నడో. నా కోడలు నా ఇంట దీపం పెట్టేదెన్నడో' అంటూ అందరితో వాపోయేది. దీపావళి పండక్కి కోడలి పుట్టింటికి వచ్చి ఎన్నెన్ని సంబరాలు చేశారో. సెలవు దొరక్క రాలేకపోయిన నరేంద్రని తలచుకొని సుమన ఎక్కడ బాధపడ్తుందో అని "అమ్మాయ్... సుమనా... సుమనా" అంటూ ఆ పిల్లని అంటుకుపోయి తనున్న రెండ్రోజులు అనురాగం, ఆప్యాయతలతో మరపించి మురిపించింది కోడల్ని సుమన తన అదృష్టానికీ, అత్తగారి మంచితనానికీ పొంగిపోయింది.

* * *

అదే ఆ రోజే శాంతమ్మకు ప్రథమంగా ఫిట్స్ వచ్చిన రోజు. క్యాంపు నుంచి రాత్రికి కానీ రాడనుకున్న నరేంద్ర పని అయిపోవడం వల్ల ఆ సాయంత్రానికే తిరిగి వచ్చేశాడు. శాంతమ్మగారు బజారుకెళ్ళారు. డ్రాయింగ్ రూములో టీవీ ఆన్ చేస్తున్న సుమనని వెనుక వేపుగా వచ్చి చుట్టేశాడు నరేంద్ర. చేతిలోని బ్రీఫ్‌కేసుని నేలమీదికి జారవిడిచి, రెండు చేతులతో సుమనను తనవేపు తిప్పుకున్నాడు. పదిరోజుల వియోగం... కొంగ్రొత్త ప్రణయం. పరిసరాలని గురించిన ఆలోచన నశించింది. నరేంద్ర చేతుల్లో నలిగిపోతున్న సుమన అకస్మాత్తుగా ఏదో కిందపడ్డ చప్పుడవడంతో ఆవేపు తిరిగింది.

ఎప్పుడొచ్చారో అత్తగారు, కాయగూరల సంచి ఆమె పక్కన కింద పడి ఉంది. తలుపుకానుకుని నిల్చున్నారు. ముఖమంతా తెల్లగా పాలిపోయి ఉంది. వణకుతూ ఆసరాగా గోడను పట్టుకొని నిల్చున్న అత్తగారిని చూసిన సుమన భర్త చేతుల్లోంచి తప్పించుకొని పరుగుపెట్టింది తలుపుకేసి. కానీ, నేలపై వాలి పడబోతున్న అత్తగారిని ఆపలేకపోయింది. కిందపడి కాళ్ళూ, చేతులూ కొట్టు కుంటున్న అమ్మని చూసి, "అమ్మా, అమ్మా, ఏమయిందమ్మా" అంటూ కేకలు పెడ్తూ తల్లి దగ్గరికి పరుగెత్తాడు నరేంద్ర. పరుగున లోపలికెళ్ళి నీళ్ళు తెచ్చి అత్తగారి ముఖంపై చల్లింది సుమన. అయిదు నిమిషాల తర్వాత కోలుకుంది శాంతమ్మ. శుశ్రూషలు చేస్తున్న కొడుకుని, కోడల్ని చూసి కాస్త సిగ్గుపడి లేచి కూచుంది.

"అరే, ఏమయింది నాకు? ఇంద్రా నువ్వెప్పుడొచ్చావు నాయనా" అంది తన గదికేసి మెలమెల్లన అడుగులేస్తూ. తల్లిని అనుసరించాడు నరేంద్ర.

కాస్సేపటికి బయటకి వచ్చాడు నరేంద్ర. అమ్మకి అకారణంగా ఎన్నడూ లేనిది ఏవిటీ ఫిట్స్? తను ఊర్లో లేని పది రోజులు కోడలుపిల్లని వెంటబెట్టుకొని నగరమంతా తెగ తిప్పి చూపించానంది. దాని వల్ల కలిగిన ఆయాసమా. అదే అన్నాడు నరేంద్ర సుమనతో.

భర్త చూపెడుతున్న కారణం అంత సంతృప్తినివ్వలేదు సుమనకు. అలాగని బయటకు వెలిబుచ్చనూ లేకపోయింది. ఏమైతేనేం, వెనువెంటనే అత్తగారు కోలుకోవడంవల్ల ఆ విషయాన్ని అంతటితో మరచిపోయారు. కానీ, కాల క్రమేణా అత్తగారిలో ఓ విధమైన అలజడిని, అసంతృప్తిని గుర్తించసాగింది సుమన. నరేంద్ర తనతో హాస్యమాడుతూ ముచ్చటిస్తున్నప్పుడు, ఆవిడ ముందే తనని వెక్కిరిస్తూ సరాగాలాడుతున్నప్పుడు - ఆవిడ ముఖంలో ఏదో చెప్పజాలని భావం - ఇదమిత్థంగా నిర్వచించలేని సంక్షోభం తాను చూడసాగింది. అలా అని భర్తకెలా చెప్పగలదు?

కొడుకు కోడళ్ళిద్దర్నీ కులాసాగా బయట తిరిగి రమ్మని, ఏ సినిమాకో, షికారుకో వెళ్ళి రమ్మని ప్రోత్సహించి పంపేవారు. కానీ, ఇద్దరూ తిరిగి ఇల్లు చేరుకున్నాక మాత్రం కాస్సేపు ముభావంగా ఉండేవారు. అత్తగారు ఒంటరితనం ఫీల్ అవుతారేమోనని తమతో రమ్మని ఆహ్వానించేది సుమన. 'నేనెందుకర్రా, పానకంలో పుడకలా' అంటూ తప్పుకొనేవారు శాంతమ్మ.

ఆరోజు ఆదివారం. ముందురోజు రాత్రి చాలా పొద్దుపోయి వచ్చాడు నరేంద్ర. ఆదివారమేగా అంటూ ఎనిమిది గంటలైనా నిద్రలేవని భర్తని పాపం పోనీలే అనుకుని పట్టించుకోక తన పనిలో తాను నిమగ్నురాలయింది సుమన. కానీ, తొమ్మిదవడంతో ఏమైందీయనకి అనుకుంటూ పడగ్గదిలోకి ప్రవేశించింది. కడిగిన ముత్యంలా, అరవిచ్చుకున్న గులాబీలా, అపర రతీదేవిలా "శ్రీవారి కింకా సుప్రభాతం కాలేదా" అంటూ తన మీదికి వంగి ముఖంలోకి చూస్తున్న ప్రేయసిని చూసి నిగ్రహించుకోలేక పోయాడు నరేంద్ర.

పదిరోజుల వియోగం... కొంగ్రొత్త ప్రణయం. పరిసరాలని గురించిన ఆలోచన నశించింది. నరేంద్ర చేతుల్లో నలిగిపోతున్న సుమన అకస్మాత్తుగా ఏదో కిందపడ్డ చప్పుడవడంతో ఆవేపు తిరిగింది.

తడి తడి జుట్టు, చంద్రబింబంలాంటి ముఖం, చెప్పకుండా వచ్చిన శృంగారావకాశం - భార్య ముఖాన్ని దగ్గరికి లాక్కుంటూ, ముద్దుల వర్షాన్ని కురిపించసాగాడు నరేంద్ర. "ఛీ.. ఛీ.. మీరు చెడింది కాక నన్ను కూడా చెడుపుతారా" అంటున్న సుమన మాటలు కంఠశోషగానే మిగిలిపోయాయ్. వారిస్తున్న సుమన నివారించజాలని తన్మయత్వానికి లోనైపోయింది. నరేంద్ర లోని కోర్కెకి దాసోహమన్న సుమన, కొద్ది సేపటికి కాని బాహ్య ప్రపంచానికి రాలేకపోయింది. తెలివి తెచ్చుకున్న సుమన, కొంటెగా నవ్వుతున్న భర్తని అవలికి తోసి పరుగున బయటికి వచ్చింది.

తెరిచి ఉన్న తమ గది వాకిట గిలగిలా తన్నుకుంటున్న అత్తగారిని చూసి, "ఏమండీ" అంటూ ఒక పెద్ద కేక పెట్టింది. అస్తవ్యస్తంగా ఉన్న బట్టల్ని సరిచేసికొని బయటకు పరుగెత్తిన నరేంద్ర తల్లిని వెంటనే పక్క మీదికి చేర్చాడు. మునుపటిలా కాక ఉధృతంగా వచ్చింది తల్లికీమారు ఫిట్స్.

వెంటనే డాక్టర్ యతీంద్రకు ఫోన్ చేయడం, ఆయన వచ్చి నిద్రకు ఇంజక్షనివ్వడం నిమిషాల మీద జరిగిపోయాయి. కాళ్ళూ, చేతులు కొట్టుకోవడం మానేసి నిద్రకొరిగారు శాంతమ్మగారు.

"అమ్మాయ్ - సుమనా!" అన్న అత్తగారి పిలుపుతో ఉలిక్కిపడి లోపలికి వెళ్ళింది సుమన. "నాకేమయిందమ్మా, ఇంత నీరసంగా ఉంది" అంటూ లేవబోయారు శాంతమ్మగారు.

"అత్తయ్యగారూ, మీరు లేవకండి. ఇదిగో హార్లిక్స్" అంటూ గ్లాసు అందించింది సుమన. మాట్లాడకుండా తాగేసి గ్లాసు సుమన చేతికిచ్చారు శాంతమ్మ.

"ఔను. అబ్బాయ్ ఇంద్రుడేడీ" అన్నారు అటూ ఇటూ చూస్తూ.

"ఇప్పుడే పడుకున్నారు. లేపమంటారా" అంది సుమన.

"వొద్దొద్దు. అదేంటమ్మా నీ ముఖమలా వాడిపోయి ఉంది. అన్నం తిన్నావా

లేదా.'' అత్తగారి ఆప్యాయతానురాగాలకి కళ్ళు చెమర్చాయి సుమనకు. ఇంత అనారోగ్యంలో కూడా తనపై ఎంత శ్రద్ధ చూపుతున్నారు.

అత్తగార్ని సమాధానపరచి పడుకోబెట్టింది సుమన. ఆ దెబ్బతో పదిరోజులకు కాని మామూలు మనిషి కాలేకపోయారు శాంతమ్మగారు. రాత్రనక, పగలనక శుశ్రూషలు చేస్తున్న కోడల్ని, కొడుకుని చూసి సంబరపడిపోయారామె.

* * *

డాక్టర్ వినోద్ కుమార్ పేరుమోసిన మానసిక శాస్త్రవేత్త. నరేంద్రకి చిరకాల మిత్రుడు కూడా. అతని పలకరింపుకే సగం రోగం నివారణ అవుతుందంటారు ఆయన్ని ఎరిగినవారు. బంజారా హిల్స్‌లో వినోద్ కుమార్ కొత్తగా కట్టుకున్న భవంతిలోకి దూసుకువచ్చిన కారు పోర్టికోలో ఆగింది. అందులోంచి దిగుతున్న శాంతమ్మగారిని, నరేంద్రా సుమనల్ని ఎదురేగి ఆహ్వానించాడు వినోద్ కుమార్. చక్కటి కబుర్లతో పాటు చిక్కటి కాఫీ కూడా అందరికి అందేలా చూసి శాంతమ్మగారిని లాబ్‌కి రమ్మన్నాడు వినోద్ కుమార్. లాబ్ బయట నిరీక్షిస్తూ కూచున్నారు నరేంద్ర, సుమన. ఓ గంట తర్వాత బయటకు వచ్చిన వినోద్ కుమార్ దంపతులిద్దర్నీ లోనికి తీసికెళ్ళాడు.

ఇండ్యూస్డ్ స్లీప్‌లో ప్రశాంతంగా పడుకొని ఉన్నారు శాంతమ్మ. సబ్‌కాన్షస్ స్టేట్‌లో ఆమె మానసిక స్థితికి సంబంధించిన అబ్జర్వేషన్స్ నోట్ చేసిన ఓ కాగితాన్ని నరేంద్రకి అందించాడు వినోద్ కుమార్. అందులోనివన్నీ మెడికో - టెక్నికల్ టర్మ్స్. నరేంద్రకి అర్థం కాలేదు. ప్రశ్నార్థకంగా చూశాడు డాక్టరుకేసి.

''కమాన్ నరేంద్రా. సుమనా మీరూ రండి. మీ అమ్మగారికి ఇంకో అర్ధగంటకి కానీ పూర్తిగా తెలివి రాదు. మనమలా కూచుందాం రండి.'' కన్సల్టింగ్ రూమ్‌లోనికి నడుస్తూ అన్నాడు వినోద్ కుమార్.

విశాలంగా ఉన్న గదిలో అర్ధవలయాకారంలో అమర్చబడిన సోఫాలు రెండింటిలో దంపతులిద్దరూ కూచున్నారు. వలయానికి కేంద్రబిందువు స్థానంలో ఉన్న కుర్చీలో కూర్చుంటూ, ''చూడు నరేంద్రా. నథింగ్ టు వర్రీ, రిలాక్స్ యువర్‌సెల్ఫ్'' అన్నాడు వినోద్ కుమార్. ''మంచికి మారుపేరు మీ తల్లిగారు.

> ఇండ్యూస్డ్ స్లీప్‌లో ప్రశాంతంగా పడుకొని ఉన్నారు శాంతమ్మ. ఆమె మానసిక స్థితికి సంబంధించిన అబ్జర్వేషన్స్ నోట్ చేసిన ఓ కాగితాన్ని నరేంద్రకి అందించాడు వినోద్ కుమార్. అందులోనివన్నీ మెడికో టెక్నికల్ టర్మ్స్.

అటువంటి ఆమెకు ఇటువంటి మానసిక సంక్షోభం ఎందుకని కదూ మీ సంశయం. తొందరపడకండి. ఆమె కొందరిలా చెడుభావాలు కలిగిన స్త్రీ అయినా, కోపతాపాలకి గురి అయ్యే స్త్రీ అయినా ఆమె నేడింత అలజడికి గురి అయ్యేది కాదు. ఆమె వయసు నలభై అని ఇందాక నువ్వే అన్నావు కదా. పెళ్ళయిన సంవత్సరానికంతా భర్తను పోగొట్టుకొని సాంసారిక సుఖానికి దూరమయిన మీ కన్నతల్లి నిజంగా చాలా దురదృష్టవంతురాలు. స్త్రీ సహజ గుణాలు ఆమెలోనూ ఉన్నాయ్. కోర్కెలూ ఉన్నాయ్. కానీ, చిన్ననాడే భర్తను పోగొట్టుకున్న ఆమె తన కోర్కెలను విస్మరించి, పోయిన తన భర్తను నీలో చూసుకొని జీవించింది. నిన్ను పెంచడమే ధ్యేయంగా పెట్టుకుంది. తన వ్యాపకమంతా నీ అభివృద్ధే. నిన్నే కేంద్రబిందువుగా చేసుకొని నీ చుట్టూ తన జీవితాన్ని మలచుకుంది. కానీ, నీవు పెద్దవాడివై, నీకో తోడు దొరికి, నీ కాళ్ళమీద నీవు నిలబడి ఆమె నుంచి దూరమవజొచ్చావ్. ఆమెతో పంచుకొనని, పంచుకోజాలని ఆంతరంగిక జీవితం నీకంటూ ఒకటి ఏర్పడింది. అది సహజమే! కానీ ఆమెకో? ఆమె జీవితం బయటకి నిండుగానే కనిపించినా, ఆమె అంతరంగం శూన్యమైపోయింది. ఆమెకి శారీరక విశ్రాంతి దొరికింది. తన గురించి ఆలోచించుకునే వ్యవధి ఇప్పుడిప్పుడే దొరికింది. ఆమెలో నిద్రాణమై ఉన్న కోర్కెలు ఈనాడు కోటి పడగలెత్తి ఆమెను కాటేయజూస్తున్నాయ్. స్వతహాగా మంచి మనిషి. మంచి మనసుగల వ్యక్తి కావడంవల్ల దుష్ట కోర్కెల ప్రకల్పితాలకి దాసోహమనక, మానసిక సంఘర్షణకి లోనవుతోంది. తనలో మంచితనం ఏమాత్రం లోపించి ఉన్నా, ఆరళ్ళు పెట్టే అత్తగారి చందాన మీ ఇరువురి మధ్య పొరపొచ్చాలు పెట్టి, తాను కొంత శాంతిని పొంది ఉండేది. ఆవిడలోని మంచితనమే తీరని శాపమై ఈ అలజడికి, అశాంతికి కారణమైంది.'' డాక్టర్‌గారి మాటల్ని వింటున్న సుమన హృదయం అత్తగారి పట్ల జాలితో నిండిపోయింది. నరేంద్ర చేష్టలుడిగినవాడిలా డాక్టర్నే చూస్తూ ఉండిపోయాడు.

డాక్టర్ వినోద్‌కుమార్ మళ్ళీ అందుకున్నాడు.

''ఇక పరిష్కారం. ఇదే కదూ మీ సందేహం. అది కూడా కొంత క్లిష్టంగానే ఉంటుంది. కొంతకాలం మీ ఇద్దరి నీడలు సోకని ఏ నర్సింగ్ హోమ్‌లోనో ఆమె గడపడం చాలా అవసరం.''

''నో. ఇంపాజిబుల్, వినోద్. మా అమ్మని, నా మాతృమూర్తిని ఒంటరిగా, దిక్కులేనిదానిలా నర్సింగ్‌హోమ్‌లో ఉంచను. ఉంచలేను.'' ఉద్రేకంగా అన్నాడు నరేంద్ర.

''అయితే, మీ ఇద్దరూ దాంపత్య జీవితాన్ని మానేసి ఆమెతో కలిసి జీవించండి. ఇంతకన్నా వేరే పరిష్కారం లేదు.'' జడ్జి దోషిపై తీర్పు ఇచ్చినంత కటువుగా అంటూ లేచి వెళ్ళిపోయాడు వినోద్ కుమార్.

* * *

పుట్టింటికి ప్రయాణమవుతున్న సుమన కళ్ళు పదే పదే నీళ్ళతో నిండిపోసాగాయ్. 'తనంత అదృష్టవంతురాలు లేదని ఎంత మురిసిపోయింది! తల్లిని మించిన తన అత్తగారి లాంటి అమృతహృదయులు నూటికి, కోటికి ఏ ఒక్కరోకానీ ఉండరని గర్వపడింది. కానీ, అది గర్వభంగమా! ఈనాడు తనకది తీరని శాపమా!'

ఎటూ చెప్పలేక సతమతమవుతూ అశాంతితో అలమటించే భర్తని చూస్తూ, ఆ బాధని భరించడంకన్నా కొద్ది రోజుల వియోగమే మేలనుకున్న సుమన, భర్త ఊళ్ళో లేని సమయం చూసి పుట్టింటికి పయనం పెట్టుకుంది.

''అత్తగారూ! కళ్ళు మూసినా, కళ్ళు తెరిచినా అమ్మానాన్నలు కనిపిస్తున్నారు. ఊరెళ్ళి మళ్ళీ వారం రోజులలో వచ్చేస్తా. మీ అబ్బాయిగారు కూడా ఒప్పుకున్నారు'' అంటూ పుట్టింటికి పయనమవుతున్న కోడల్ని వారించలేకపోయారు శాంతమ్మగారు. అసలు విషయం అది కాదని తెలియని అమాయకపు అత్తగార్ని చూస్తే మరింత దుఃఖం ముంచుకొచ్చింది సుమనకి.

అహర్నిశలు మనుమడి పోషణలో, వాడి ఆటపాటలలో, ముద్దూ ముచ్చట్లలో మునిగి తేలుతున్న శాంతమ్మగారిలో కొడుకూ కోడళ్ళ గురించిన చింతనే దూరమయింది. మునుపటి ఆరోగ్యంతో ఆనందంగా ఉంది.

తన కాళ్ళకి దణ్ణం పెట్టి లేచి నిలబడ్డ సుమన నయనాలు అశ్రువులతో నిండుకున్నాయ్. ''ఏంటమ్మా మరీను.'' గోముగా కసిరి, పోయిరమ్మని దీవించి పంపారు శాంతమ్మ కోడలిని.

పుట్టింటికి చేరిన సుమన ఒళ్ళు తెలియని అలసటతో పదిరోజులు మంచం పట్టింది. ఆ తర్వాత మనుమల్లో పడ్డ సుమనకు మరొక ప్రాణి తన కడుపున పడిందని తెలిసింది.

నెల రోజులకి టూర్ నుంచి తిరిగి వచ్చిన నరేంద్రని చూసి కదిలిపోయింది సుమన.

ఆరోగ్యమే మూర్తీభవించినట్లుండే నరేంద్ర ఆర్నెల్లు లంఖణాలు చేసిన మనిషిలా తయారయ్యాడు. అత్తగారు తనని తీసుకురమ్మన్నారని నరేంద్ర అంటే, శుష్కహాసం చేసి ఊరకుంది. ''అత్తగారి ఆరోగ్యం బాగుపడాలంటే మనకీ వియోగం ఇంకొన్నాళ్ళు తప్పదండీ'' అంది భర్తతో.

''కానీ, ఎన్నాళ్ళు? అమ్మకేం సమాధానం చెప్పను?'' నరేంద్ర దీనంగా ప్రశ్నించాడు.

''ఏమో!'' తనకేం తెలియనట్లు సుమన సమాధానం.

సుమనతో గడిపిన నాలుగు రోజులలో తాను తండ్రి కానున్న విషయం తెలుసుకొని ఉబ్బితబ్బిబ్బయ్యాడు నరేంద్ర.

కానీ, తల్లికీ విషయం తెల్పడమెలా? 'పగవాడికి కూడా వద్దీ జీవితం' అంటూ ఆక్రోశించాడు నరేంద్ర. కానీ, మళ్ళీ అతనికి ధైర్యం చెప్పి, సైకియాట్రిస్ట్ వినోద్‌కా విషయం చెప్పి, ఆయన సలహాలను పాటించమంది.

డాక్టర్ వినోద్ కుమార్‌కి సుమన ప్రెగ్నెన్సీ గురించి చెప్పాడు నరేంద్ర.

''గుడ్. ఇదీ ఒకందుకు మంచిదే. మీ అమ్మగార్కి కూడా ఈ శుభవార్త అందజేయి.''

''కానీ, వినోద్..! అమ్మకి మళ్ళీ ఫిట్స్...''

''అదే, అక్కడే నువ్వు పొరబడ్తున్నావు. సుమన తల్లి కాబోతుందంటే ఆనందించే మొదటి వ్యక్తి మీ అమ్మగారు. ఆమె అనురాగమయి. కొడుకు, కోడళ్ళ క్షేమం కోరే ఉన్నత వ్యక్తి.''

''కానీ, సుమన వచ్చాక....''

నరేంద్ర మాటలకు అడ్డు తగిలాడు డాక్టర్ వినోద్ కుమార్. ''ఇదొక మంచి మలుపుగానే నేను భావిస్తున్నాను నరేంద్రా. అయినా, తర్వాతి విషయాలు తర్వాత ఆలోచిద్దాం. ఏం!''

*　　*　　*

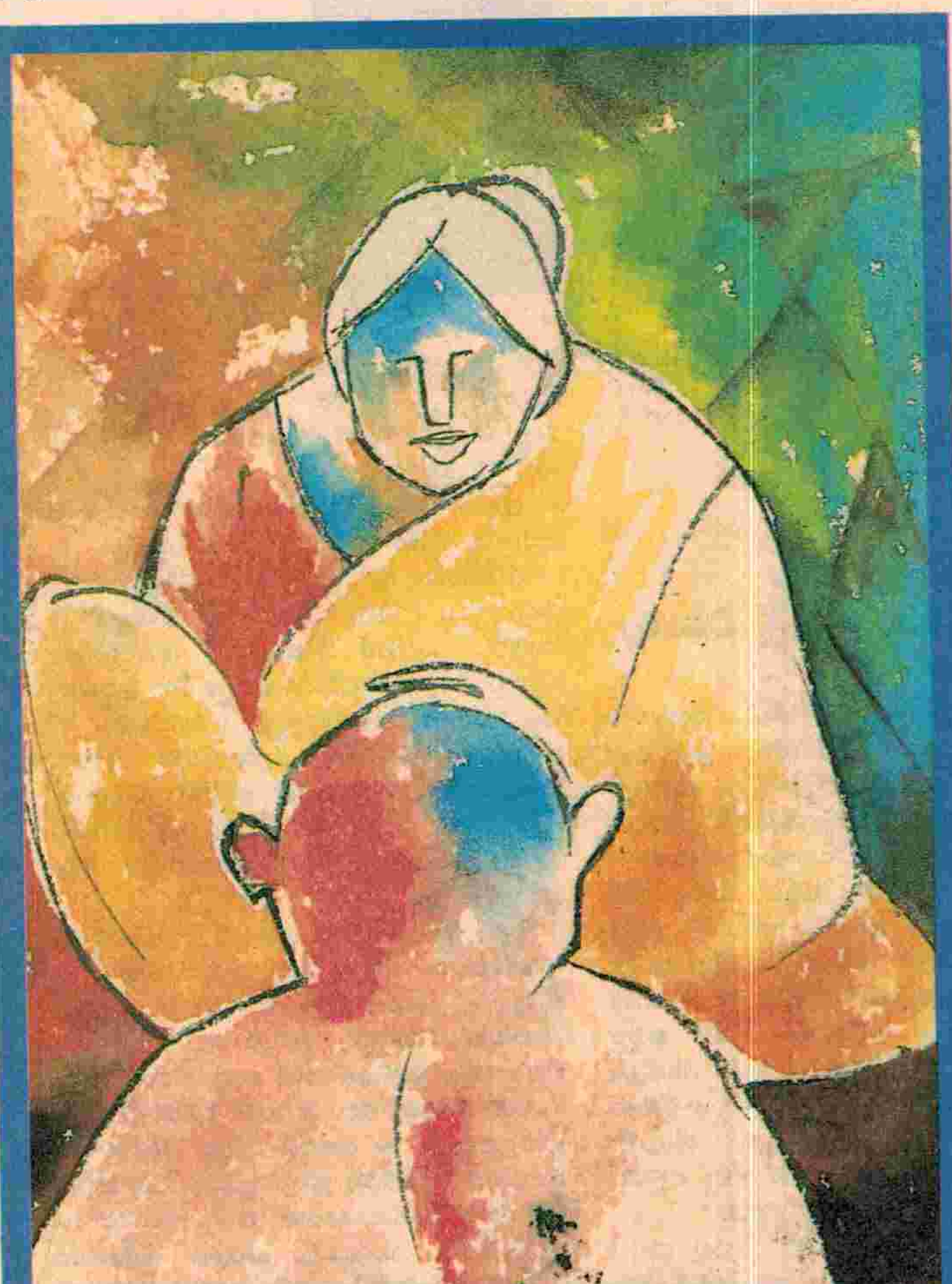

తాను నాయనమ్మ కాబోతున్న విషయం తెలియగానే శాంతమ్మగారి ఆనందానికి అవధులు లేకపోయాయి.

''అబ్బ, ఎంత తియ్యటి వార్తని అందజేశావురా ఇంద్రా. పద సుమనని చూసి వద్దాం'' అంటూ ప్రయాణం పెట్టుకుంది శాంతమ్మగారు. కానీ, వినోద్, నరేంద్ర ఆమె ప్రయాణం చేసే స్థితిలో లేదంటూ ఆపేశారు.

''ఇంకెన్ని రోజులమ్మా! నీ కోడలు మనవణ్ణో, మనవరాల్నో ఎత్తుకొని త్వరలో వచ్చేయదూ'' అంటూ అమ్మని సమాధానపరిచాడు నరేంద్ర.

''ఒరే ఇంద్రా. బాబు పుడ్తే వాణ్ణి 'టింకూ' అని పిలుద్దాంరా, మీ నాన్నగారి పేరు కలిసివచ్చేలా'' అంది శాంతమ్మ నవ్వుతూ. తలూపాడు నరేంద్ర.

*　　*　　*

భార్యకు నవమాసాలు నిండి, పండంటి బాబును ప్రసవించిననాడు నరేంద్ర హృదయం చెప్పజాలని భావోద్రేకానికి గురి అయింది.

వినోద్ కుమార్ చెప్పిన విషయాలు గుర్తు పెట్టుకొని బాలింతరాలు సుమనని, పదిరోజులయినా నిండని పసికందుని వెంటబెట్టుకొని తల్లి వద్దకు వచ్చాడు నరేంద్ర.

కారులోనుంచి దిగుతున్న కోడల్ని చూసి సంతోషాతిశయంతో ఎదురేగి కౌగిలించుకుంది శాంతమ్మ. సుమన చేతిలోని పసిడిబొమ్మని - మూసపోసినట్లు నరేంద్ర పోలికలో ఉన్న ప్రతిబింబాన్ని ఆప్యాయంగా అందుకుంది.

కాన్పు కష్టమై, బాగా రక్తం పోయి పాలిపోయి ఉన్న సుమనని జాగ్రత్తగా ఇంట్లోకి నడిపించింది. తల్లిపాలకి కూడా నోచుకోని ఆ ముక్కుపచ్చలారని పసివాడికి తానే తల్లి అయింది శాంతమ్మ.

అహర్నిశలు మనుమడి పోషణలో, వాడి ఆటపాటలలో, ముద్దూముచ్చట్లలో మునిగి తేలుతున్న శాంతమ్మగారిలో కొడుకూ కోడళ్ళ గురించిన చింతనే దూరమయింది. మునుపటి ఆరోగ్యంతో ఆనందంగా ఉన్న తల్లిని చూసి నరేంద్ర ''టింకూ'' రూపంలో దేవుడే తనకొక దారి చూపించాడని నిశ్చింతగా నిట్టూర్చాడు. ■